

บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ¹

วิทยา โออินทร์²

จากการศึกษาบทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีสำนักงานอัยการสูงสุดมีภารกิจในการรักษาประโยชน์ของรัฐโดยมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้ ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าตำแหน่งพนักงานอัยการมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย แต่งร่างกฎหมาย รวมทั้งให้คำปรึกษาหารือปัญหาข้อกฎหมาย ต่อมาสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินคดีแพ่งเพื่อรักษาผลประโยชน์ของราชาธิปไตย โดยชี้แจงความเห็นแก่ศาลในการเกี่ยวด้วยประโยชน์ของรัฐบาลหรือสาธารณะประโยชน์ ถ้าเห็นว่าคำพิพากษาไม่ชอบด้วยกฎหมายก็มีอำนาจอุทธรณ์คำพิพากษานั้นได้ รวมถึงตรวจตราให้การเป็นไปตามคำพิพากษานั้น การบังคับตามสิทธิเรียกร้องทางแพ่งในระบบกฎหมายไทย นอกจากถูกบังคับกับทรัพย์สินแล้วยังถูกบังคับเอาทั้งร่างกายอีกด้วย ครั้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลกระทบจากการสูญเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขตเป็นที่มาของการยกเลิกและตรากฎหมายหลายฉบับ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2478 กำหนดให้มีพนักงานอัยการเป็นทนายความแผ่นดิน มีอำนาจดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งในขณะเดียวกันมีการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2478 ซึ่งไม่ได้กำหนดอำนาจของพนักงานอัยการไว้ ปัจจุบัน พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น มีปัญหาว่าพนักงานอัยการจะดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐภายในหลักเกณฑ์ใด ต้องพิจารณาหาคำตอบจากทฤษฎีการตีความกฎหมายภายใต้หลักนิติธรรม

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ยังมีความเคลือบคลุมหลายประการ สรุปได้ดังต่อไปนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรุงเกียรติ และ คณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนทิชา กักคิง และ รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์เทพ วิฑิตอนันต์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากการศึกษาประเด็นปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนหน่วยงานของรัฐของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่าพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้ แต่หลักเกณฑ์การบังคับคดีแพ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งไม่ได้กำหนดอำนาจของพนักงานอัยการไว้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจมีความรับผิดชอบละเมิดเกี่ยวกับการบังคับคดี เมื่อตีความกฎหมายประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องแล้ว พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เพียงให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีเหตุขัดข้องในการบังคับคดี ให้สามารถดำเนินการบังคับคดีต่อไปจนสิ้นสุดกระบวนการ นอกจากนี้การที่พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 จำกัดอำนาจสำนักงานอัยการสูงสุดในการรับดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งเฉพาะคดีที่พนักงานอัยการรับดำเนินคดีให้ ในขณะที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้อำนาจหน่วยงานของรัฐดำเนินคดีแพ่งบางประเภทในศาลด้วยตนเองได้หรือจะว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินคดีแทนก็ได้ จึงไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ การบัญญัติกฎหมายให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจรับดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีในคดีแพ่งซึ่งพนักงานอัยการมีได้รับดำเนินคดีให้จะเป็นการรักษาผลประโยชน์ของรัฐได้ยิ่งขึ้น

ประเด็นปัญหาที่สองการไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับสำนักงานอัยการสูงสุดในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันต้องเป็นไปตามกฎหมายปกครองและการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม การไม่มีหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างสำนักงานอัยการสูงสุดกับหน่วยงานของรัฐไม่อาจสัมฤทธิ์ผลได้ การกำหนดหลักเกณฑ์ในรูปแบบกฎเนื่องจากเป็นเพียงแนวปฏิบัติโดยอาศัยหลักกฎหมายมหาชน กล่าวคือ มีกฎหมายให้อำนาจแก่ผู้ใช้อำนาจออกกฎตามหลักการใช้อำนาจเพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของชาติสำหรับใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการอัยการเห็นชอบหรืออัยการสูงสุดพิจารณาแล้วมอบหมายให้พนักงานอัยการปฏิบัติ กฎดังกล่าวจะมีผลผูกพันสำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานของรัฐ โดยกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนกรณีเกิดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับคดีด้วย

ประเด็นปัญหาที่สามคำบังคับของพนักงานอัยการต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่ง การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ พนักงานอัยการจะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 16 ซึ่งกำหนดว่าพนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐานเอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

แต่ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้ โดยคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือผู้ถูกกล่าวหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐก็คือลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นเอง อันเป็นการจำกัดอำนาจพนักงานอัยการในการแสวงข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้ที่ทราบดีถึงความมียู่ของทรัพย์สินของตน ดังนั้น ข้อยกเว้นดังกล่าวจะต้องไม่รวมถึงลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งเพราะต้องผูกพันตนในการปฏิบัติตามคำพิพากษาโดยสุจริต

ประเด็นปัญหาที่สื่การบังคับค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เมื่อมีการถอนการบังคับคดีและผู้ขอให้ยึดหรืออายัดไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจรายงานต่อศาลขอให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้นั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 294 ซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี เพื่อไม่ให้กระทบต่อการจัดทำบริการสาธารณะ กรณีมีเหตุต้องถอนการบังคับคดีอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ไม่มีเจ้าหน้าที่ตำแหน่งนิติกรหรือขาดประสบการณ์ในการบังคับคดี ตลอดจนการดำเนินการของสำนักงานอัยการสูงสุด การกำหนดให้มีแนวทางการระงับข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 โดยกรมบังคับแจ้งข้อเรียกร้องไปยังหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบ หากหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ยอมชำระก็ให้กรมบังคับคดีเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป เป็นแนวทางที่เหมาะสมอย่างยิ่ง

จากการศึกษาค้นคว้าบทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะคือ

1. ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งแทนหน่วยงานของรัฐของสำนักงานอัยการสูงสุด และปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ความว่า

“มาตรา 23 สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้ด้วย

(4) ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแก่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้หรือตามที่พนักงานอัยการเห็นสมควร

หลักเกณฑ์ วิธีการให้ความช่วยเหลือให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของ ก.อ.

ให้นำความในวรรคสองมาบังคับใช้กับองค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม เว้นแต่ คณะกรรมการขององค์กรดังกล่าวจะเห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น โดยอัยการสูงสุดเห็นสมควร มอบหมายให้พนักงานอัยการปฏิบัติ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับคำบังคับของพนักงานอัยการต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่ง ผู้ศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะคือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ความว่า

“มาตรา 16 ในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใดให้พนักงานอัยการมี อำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคล ใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่ เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้ เว้นแต่ในการการบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่งในคดีแพ่ง เมื่อเห็นสมควร พนักงานอัยการจะมีคำสั่งบังคับให้ลูกหนี้ต้องมาพบหรือให้ถ้อยคำ หรือส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกโดยตรงก็ได้”

3. ปัญหาการบังคับค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นหน่วยงาน ของรัฐ ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 294 ความว่า

“มาตรา 294 ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินซึ่งมิใช่ตัวเงิน หรือในกรณียึดหรืออายัดเงิน หรืออายัด ทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่ายเนื่องจากเจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีนั้นเองหรือถอน โดยคำสั่งศาล และผู้ขอให้ยึดหรืออายัดไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี รายงานต่อศาลขอให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ในกรณีเช่น ว่านี้ ให้ถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และผู้ขอให้ยึดหรืออายัดเป็นลูกหนี้ตามคำ พิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีนั้น และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบังคับคดีได้ เอง โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง

ในกรณีผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีตามวรรคแรกเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือหน่วยงานซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของส่วนราชการ ดังกล่าว อาจเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการ ดำเนินคดีตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด เพื่อชี้ขาดได้”

เอกสารอ้างอิง

กิจปติ ก้องเบญจกุล และประโมทย์ จารุณี. เอกสารประกอบคำบรรยาย กระบวนวิชา

ปรัชญาและหลักกฎหมายมหาชน หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2561.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. กฎหมายมหาชน : วิชาการของกฎหมายมหาชนในต่างประเทศ

และในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563.

นพพล พลกุล. อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2560.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. รวมบทความกฎหมายมหาชนจากเว็บไซต์ www.pub-law.net

(หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท พี.เพรส จำกัด, 2553.

มานิตย์ จุมปา. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540). พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2546.

สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท. หลักกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงาน

อัยการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560.

สมยศ เชื้อไทย. ความรู้กฎหมายทั่วไป: คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป.

พิมพ์ครั้งที่ 15, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551.

บทความ

กมล ต้นจินวัฒนกุล. “หลักสูตร.” วารสารกระบวนการณ์ยุติธรรม 5, 2 (พฤษภาคม-

สิงหาคม 2555): 83.

กรพจน์ อัศวินวิจิตร, “หลักนิติธรรมกับการบริการสาธารณะของรัฐ,” วารสารศาล

รัฐธรรมนูญ 19, 55 (มกราคม-เมษายน 2560) : 4.

ชาญชัย แสวงศักดิ์, “ “หลักนิติธรรม” และ “หลักนิติรัฐ” ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันและผล

ที่มีต่อองค์กรตุลาการ,” วารสารศาลรัฐธรรมนูญ 19, 55 (มกราคม-เมษายน 2560) : 18-19.

ธานินทร์ กรชัยเชียร. “สัมพันธภาพหลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐ

และนิติธรรม.” สัมภาษณ์โดยกองบรรณาธิการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, จุฬานิติ

7, 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2553): 4

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, “สัมพันธภาพหลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐ

และนิติธรรม,” สัมภาษณ์โดย กองบรรณาธิการ, จุฬานิติ 7, 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2553) : 29-30.

บรรพชาญ จงเจริญประเสริฐ, “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักนิติธรรมและนิติรัฐ,” วารสาร

ศาลรัฐธรรมนูญ 19, 55 (มกราคม-เมษายน 2560) : 104.

ปัญญา อุดชาชน, “ศาลรัฐธรรมนูญคำพิพากษาหลักนิติธรรม หลักนิติรัฐ,” วารสาร

ศาลรัฐธรรมนูญ 19, 55 (มกราคม-เมษายน 2560) : 131.

พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, “หลักสุจริตในระบบกฎหมาย,” จุลนิติ 10, 6

(พฤศจิกายน-ธันวาคม 2556): 54.

มงคล เทียนประเทืองชัย, “ทฤษฎีอรรถปริวรรตศาสตร์กับการตีความกฎหมาย.”

วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 3, 1 (2553): 117.

รวินท์ ชัยกวีตรักดี, “ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2560 กับองค์กรอัยการ.” วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ 9, 11 (กรกฎาคม 2563 – มิถุนายน 2564): 9-10.

วิรัช จิระแพทย์, “การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2550 กับบทบาทของพนักงานอัยการ.” วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน 2, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2552): 43-45.

สุภา ปิยะจิตติ, “หลักนิติธรรมในโครงการวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคต

ประเทศ ภายใต้งบประมาณเงินกู้ 350,000 ล้านบาท,” วารสารศาลรัฐธรรมนูญ 19, 55 (มกราคม-เมษายน 2560) : 175-176.

สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, “หลักนิติธรรมกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (The Rule of

Law and the amendment of the constitution),” วารสารศาลรัฐธรรมนูญ 19, 55 (มกราคม-เมษายน 2560) : 205.

อภิวัฒน์ สุดสาว, “การกำหนดโทษอาญาตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย.” จุลนิติ 15, 2 (มีนาคม-เมษายน 2561) : หน้า 114-115.

อภิวัฒน์ สุดสาว, “ลำดับศักดิ์ทางกฎหมายระหว่าง “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ”

กับ “พระราชบัญญัติ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” จุลนิติ 7, 5 (กันยายน-ตุลาคม 2553): 135.

อักษราพร จุฬารัตน, “สัมภาษณ์หลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐและ

นิติธรรม,” สัมภาษณ์โดย กองบรรณาธิการ, จุลนิติ 7,4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2553) : 14-15.

อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรม,” จุลนิติ 11, 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2557) : 37.

วิทยานิพนธ์

จิตติกร รอดวิจิตร. “มาตรการในการบังคับชำระหนี้ในสังหาริมทรัพย์ที่เป็นหลักประกันโดยเอกชน.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556.

จิตติกรณ์ พงษ์ประเสริฐ. “การบังคับคดีกับลิขสิทธิ์.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

ณภัทร ภูมิสันติ. “การตีความแบบขยายความในกฎหมายอาญา.” นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

นราวุฒิ ฐลิวรรณ. “การนำหลักสุจริตมาใช้ในสัญญาทางปกครอง.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558.

ปิลันธน์ อรุณภักย์. “ปัญหากฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา.” งานนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2562.

ธนาศรี ศรีสวัสดิ์. “การแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานโดยพนักงานอัยการ : ศึกษาตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

พิพัฒน์ นรัจจริยางกูร. “การให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายในคดีมลพิษ.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

พริยา พรหมพารักษ์. “แนวทางการถ่ายโอนงานด้านการบังคับคดีแพ่งสู่ภาคเอกชน.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ภาณี นิรณะกิจไพบูลย์. “บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ : ศึกษากรณีการเรียกร้องค่าเสียหายแทนประชาชน,” (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

วิเชียร พรหมพันธุ์. “การดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมในทางแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของรัฐโดยพนักงานอัยการ,” (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

วีระชัย เหลืองประเสริฐ. “การเพิกถอนคำพิพากษาโดยศาลที่มีคำพิพากษา.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555.

สุชาดา เรืองแสงทองกุล. “การกระทำทางรัฐบาล และปัญหาการตรวจสอบการกระทำทางรัฐบาล.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560.

สุรพงษ์ อินทสระ. “บทบาทของพนักงานอัยการในคดีปกครอง.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

- สุรัชย์ วรเนติโพธิ์. “สาเหตุการตกเป็นเหยื่อการข่มขืนกระทำชำเราในเด็ก : ศึกษาเฉพาะ
เขตในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเยาวชนและครอบครัว 5.” วิทยานิพนธ์ รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556.
- สุจรรยา สุจริตศรีชัยกุล. “ผู้มีสิทธิร้องขอให้บังคับคดี.” (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหา
บัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.
- สุวภา วัฒน. “หลักห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน : ศึกษากรณีจำเลยหลายคน.” วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2562.
- สมเจตน์ อำนวยสวัสดิ์. “ปัญหาการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการในประเทศไทย.”
วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อายุธ สมานเดชา. “อำนาจหน้าที่ของอัยการสูงสุด : ศึกษาเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา
และญี่ปุ่น.” วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

รายงานวิจัย

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิเคราะห์ระบบ
ค่าอุตสาหกรรมนิยมและค่าขึ้นศาลด้วยวิธีการทางเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและ
พัฒนารพีพัฒนศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม, 2562.
- สุมาลี วงษ์วิฑิต. รายงานการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักกฎหมายที่มีต่อการตีความ
กฎหมาย เรื่องความรับผิดชอบเพื่อละเมิดอันเกิดจากการกระทำของตนเอง กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- สุรพล ศรีวิทยา. รายงานการวิจัย เรื่อง การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ : ศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ(กรุงเทพมหานคร :
บริษัทนาเพรส จำกัด, 2560), หน้า 70.

เอกสารอื่น

- กิตติศักดิ์ ปรกติ, **หลักทั่วไปในการใช้และตีความกฎหมาย** บทความวิชาการในโอกาสรำลึก
ครบรอบ 100 ปี ศาสตราจารย์จิติ ดิสงฆ์ [Online], Available URL:
https://www.krisdika.go.th/data/wcmdata/wcmid132/pakinaka_007kittisak.pdf, 2021 (กรกฎาคม,
10)
- กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม, **ไขปัญหาการบังคับคดีแพ่ง พิมพ์ครั้งที่ 1**, [Online]
Avialable URL <http://www.led.go.th/dbases/pdf/ebook-sp-pang.pdf>, 2560, สิงหาคม.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, ระบบกฎหมายในสหรัฐอเมริกา กับการแก้ผ้าเข้าร้านสะดวกซื้อ,

มติชนออนไลน์ [Online] Available URL https://www.matichon.co.th/columnists/news_1452592,
2019 (เมษายน, 17)

ชนกฤต วรรณชชากุล, “บทบาทยัยการฝรั่งเศส ต้นแบบอัยการโลก,” **มติชนออนไลน์**

[Online] Available URL : https://www.matichon.co.th/article/news_2496349, 2020 (ธันวาคม, 24).

พิชานาถ คำวง และคนอื่นๆ, **หลักการกำหนดค่าธรรมเนียมในกฎหมาย ตอนที่ 1**

ประเภทและฐานอำนาจตามกฎหมายในการเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายไทย, [Online]
Available URL: http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&act_Code=13763,2021
(พฤษภาคม, 14)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายการของ**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 [Online], Available URL:
https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1042&filename=index หน้า 5

สำนักงานอัยการสูงสุด, **ประวัติความเป็นมา** [Online]: Available URL:<http://www.ago.go.th/history.php>, 2020 (พฤษภาคม, 25)

สำนักงานคณะกรรมการอัยการ, **ประวัติความเป็นมา สำนักงานคณะกรรมการอัยการ** [Online]:

Available <http://www.cmiss.ago.go.th/index.php/2019-11-29-02-33-01/2019-12-26-04-03-54>,
2019 (พฤศจิกายน, 29).

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**[Online],

Available URL: <https://dictionary.orst.go.th/index.php>, 2021 (พฤษภาคม, 14)

โสธ สุตานันท์, “การตีความกฎหมาย,” **มติชนออนไลน์** [Online], Available URL: https://www.matichon.co.th/article/news_1450101, 2019 (เมษายน, 15).

สำนักงานอัยการสูงสุด, **รายงานประจำปี 2560** [Online], Available URL : <http://www.stat.ago.go.th/annual-report/Annual%20Report%202017.pdf>, 2018 (พฤศจิกายน, 26).

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 724/2490

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1681/2531

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12498/2547

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5167/2548

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1681/2531

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6620/2550

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 495/2555

The French Code of Judicial Organization

The French New Code of Civil Procedure

The Judiciary Act of 1789

Public Procurator's office Act. 1947